

“Davacı ... .. vekili Av. ... .. tarafından, ... Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde öğrenci olan davacının, hakkında yürütülen disiplin soruşturması neticesinde "cinsel tacizde bulunmak" fiilini gerçekleştirdiği anlaşıldığından bahisle, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54/1-(ç)-5 maddesi uyarınca yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma cezasıyla cezalandırılmasına ve bu cezanın 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz ve bahar yarıyıllarında uygulanmasına ilişkin ... Üniversitesi Disiplin Kurulunun 20/03/2024 tarih ve 2024/02 sayılı kararının iptali istemiyle ... Üniversitesi Rektörlüğüne karşı açılan davada işin gereği görüldü:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi" başlıklı 152. maddesinde, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz." hükmü yer almaktadır.

Mahkememizce, Anayasa'nın 152. maddesi kapsamında, bakılmakta olan davada uygulanacak kanun hükmü olarak nitelendirilen ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Öğrencilerin Disiplin İşleri" başlıklı 54. maddesinin 5. fıkrasında yer alan "Savunma hakkı:

a) Hakkında disiplin soruşturması açılan öğrenciye isnat edilen suçun neden ibaret olduğu, savunmasını yapacağı tarihten en az yedi gün önce yazılı olarak bildirilir; ayrıca öğrenci bilgi sistemi üzerinden veya elektronik posta ya da kısa mesaj ile de bildirilebilir. Bu yazıda; öğrenciden belirtilen gün, saat ve yerde savunmasını yapmak üzere hazır bulunması istenilir.

b) Savunma yapmak üzere gelen kişi, savunmasını sözlü olarak yapabileceği gibi yazılı olarak da sunabilir. Yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir.

c) Öğrenciye gönderilecek davetiyede; çağrıya özürsüz olduğu halde uymadığı veya özrünü zamanında bildirmediği takdirde, savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı ve mevcut delillere dayanılmak suretiyle hakkında gerekli kararın verileceği belirtilir.

ç) Geçerli bir özür bildiren veya mücbir sebep dolayısıyla davete uymadığı anlaşılan öğrenciye uygun bir süre verilir. Tutuklu öğrencilere savunmalarını yazılı olarak gönderebilecekleri bildirilir.

d) Soruşturma öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkân verecek şekilde yürütülür." düzenlemesindeki "hakkında disiplin soruşturması açılan", "isnat edilen suçun neden ibaret olduğu", "Yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir.", "Soruşturma öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkân verecek şekilde yürütülür." ifadelerinin aşağıdaki gerekçelerle Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Cumhuriyetin Nitelikleri" başlıklı 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuki güvenlik ile belirlilik ilkeleri, hukuk devletinin ön koşullarındandır. Kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Belirlilik ilkesi ise yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir.

2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin 5. fıkrasında yer alan ve Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülen ifadelerde tercih edilen kavramların, idarelerce öğrencilere savunma hakkı tanınması aşamasında farklı uygulamaların gerçekleştirilmesine ve öğrenciler hakkında tesis edilen disiplin cezası işlemlerine karşı açılan idari davalarda somut olayın koşul ve şartlarına göre farklı kararlar verilmesine neden olduğu, böylece hukuki güvenlik ile belirlilik ilkelerinin ihlal edildiği kanaatine varılmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 129. maddesinin 2. fıkrasında, "Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez." kuralı yer almıştır.

Savunma hakkına ilişkin öngörülen güvencenin gereklerinin yerine getirilebilmesi için hakkında disiplin soruşturması yürütülen kişiye savunma hakkının şeklen değil gerçek anlamda sağlanmış olması gerekir. Bunun için kişiye, savunmasını hazırlayıp idari makamlar önünde dile getirebilmesi ve böylece disiplin sürecinin sonucunu etkileyebilmesi için isnadın bildirilmesi gerekmektedir.

Hakkındaki isnadı bilmeyen kimsenin savunma yapması mümkün değildir. İsnat, anılan kişinin savunma yapabilmesi için kişiye bildirilmektedir. Bu nedenle de bildirimde, ilgilinin hangi fiil ile itham edildiğinin ve hangi disiplin suçunu işlediğinin açıklanması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle ilgili, isnadın sebebinden ve niteliğinden haberdar edilmelidir. İlgilinin hangi fiili nerede ve ne zaman işlediği (disiplin suçunu oluşturan olay/olaylar) isnadın sebebini oluşturur. Bunların soyut olarak değil ilgilinin savunma hazırlayabilmesine yetecek şekilde açıklanması gerekir. Böylelikle ilgili, soruşturmaya konu fiili nerede ve ne zaman işlemekle itham edildiğini bileceğinden savunmasını buna göre yapabilecektir. Fiilin hukuki yönden

vasıflandırılması ise isnadın niteliğidir. Isnadın niteliği hakkındaki bilgi de savunma yapmaya yetecek düzeyde olmalı ve ilgilinin işlemekle itham edildiği fiilin hangi normu ihlal ettiği bildirimde belirtilmelidir. Disiplin süreci esnasında fiilin hukuki niteliğinin değişmesi durumunda da ilgili bu değişiklikten haberdar edilmelidir.

2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin 5. fıkrasında, savunmaya davet yazısının içeriğinde soruşturmanın içeriği ile ilgili olarak sadece öğrenciye isnat edilen suçun (fiilin) neden ibaret olduğunun belirtileceği ifade edilmiştir. Kanun'un lafzından, soruşturulanın etkili bir savunma hazırlayabilmesi açısından gerekli olabilecek, yukarıda ifade edilen çerçevede bir asgari bilginin savunmaya davet yazısında bulunması şeklinde yasal bir zorunluluk öngörülmediği anlaşılmaktadır.

Bunun yanında savunmaya davet yazısının soruşturulana soruşturmanın hemen başlangıcında -soruşturma dosyası henüz asgari bir düzeyde dahi olgunlaşmadan- gönderilip gönderilmeyeceği hususunda Kanun'da açık bir ifade bulunmamakla birlikte davet yazısının içeriğinde olması zorunlu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda soruşturmacının bu konuda herhangi bir kayıtlı sınırlanmadığı, dosyanın henüz olgunlaşmadığı bir aşamada da savunmanın istenebileceği anlaşılmaktadır.

2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin 5. fıkrasında yer alan ve Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülen ifadelerde tercih edilen kavramlar dikkate alındığında soruşturmayı yapanın davet yazısında soruşturma sırasındaki tespitlerden önce, sadece soruşturmanın başlatılmasına neden olan iddia çerçevesinde bildirimde bulunulmasının yeterli görüldüğü anlaşılmaktadır.

Buna göre soruşturma yapanın soruşturma için süre verirken isnadın hukuki vasıflandırması yönünden bir bildirimde bulunmayacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda soruşturmaya davet yazısının içeriği, kişinin isnattan haberdar olmasını sağlamaya, dolayısıyla Anayasa'nın 129. maddesinin 2. fıkrası anlamında savunma hakkını etkili bir şekilde kullanmasına elverişli değildir.

Sonuç olarak itiraz konusu kurallar, 2547 sayılı Kanun kapsamında yürütülecek disiplin soruşturması bakımından, hakkında soruşturma yapılan kişiye çeşitli disiplin cezalarından biri verilmeden önce savunma hakkından bütün gerekleriyle birlikte yararlanmasını temin etmemektedir.

Bu itibarla, 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin 5. fıkrasında yer alan "hakkında disiplin soruşturması açılan", "isnat edilen suçun neden ibaret olduğu", "Yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir.", "Soruşturma öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkân verecek şekilde yürütülür." ifadelerinin; savunma hakkını anayasal güvencelere aykırı şekilde kısıtladığı, soruşturmayı yapanın soruşturma dosyası tekemmül etmeksizin kişilerden savunma talep etmesine imkân tanıdığı, dolayısıyla isnat edilen eylem ve cezanın ne olduğu hususunda ortaya çıkan belirsizlik nedeniyle etkili savunma yapma hakkının ihlal edildiği, bu yönüyle anılan kuralların, kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlemler içermediği gibi idari yargı mercilerince de her bir olayın koşul ve şartlarına göre yeterli savunma hakkı tanındığı veya tanınmadığı değerlendirilerek birbirinden farklı kararların verilmesine neden olduğu, böylece hukuk devletinin ön koşullarından olan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerinin ihlal edildiği, ayrıca söz konusu düzenlemelerin kişilerin kanun önünde eşitliğini engelleyici nitelikte olduğu kanaatine varılmış olup anılan kuralların Anayasa'nın 2., 10. ve 129. maddelerine aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; Mahkememizce bakılmakta olan davanın çözümlenebilmesi için uygulanması gereken kural niteliğini taşıyan ve 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin 5. fıkrasında yer alan "hakkında disiplin soruşturması açılan", "isnat edilen suçun neden ibaret olduğu", "Yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir.", "Soruşturma öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkân verecek şekilde yürütülür." ifadelerinin Anayasa'nın 2., 10. ve 129. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, Anayasa'nın 152. maddesi ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca söz konusu düzenlemelerin iptali istemiyle ve itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, uyuşmazlığın çözümünün (işin Anayasa Mahkemesine noksansız olarak gitmesi üzerine) Anayasa Mahkemesinin karar verme süresi olan beş ay süreyle geri bırakılmasına, 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi dikkate alınarak işbu ara kararın aslının, karara ilişkin görüşme tutanağının onaylı örneğinin, dava dilekçesinin, savunma dilekçesinin, Mahkememizin 23/07/2024 tarihli yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne dair kararının, Mahkememizin bu kararının kaldırılmasına ilişkin Samsun Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 08/08/2024 tarih ve YD İtiraz:2024/173 sayılı kararının, Mahkememizin 23/08/2024 tarihli yürütmenin durdurulması isteminin reddine dair kararının, Mahkememizin bu karara karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Samsun Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 11/09/2024 tarih ve YD İtiraz:2024/211 sayılı kararının onaylı örneğinin dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, 07/02/2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi."